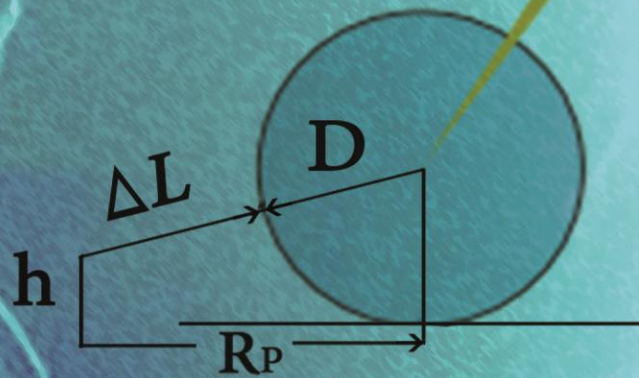

صاعقه‌گیرهای یونیزه کننده Sigma

Early Streamer Emission Air Terminal

$$R_P = \sqrt{[h(2D-h) + \Delta L(2D + \Delta L)]}$$

$$R_P = \sqrt{[h(2D-h) + \Delta L(2D + \Delta L)]}$$

According NFC 17-102

یکی از بخش‌های سیستم حفاظت در مقابل صاعقه؛ نصب واحد دریافت صاعقه (صاعقه‌گیر) برای جلوگیری از تخریب و آتش‌سوزی ساختمان در اثر برخورد مستقیم صاعقه می‌باشد. صاعقه‌گیرها اصولاً به سه دسته بر اساس استانداردهای زیر تقسیم می‌گردند:

- ۱ - صاعقه‌گیر میله ساده (بر اساس تئوری زاویه و گوی غلتان)
- ۲ - صاعقه‌گیر قفس فارادی
- ۳ - صاعقه‌گیر یونیزه کننده (بر اساس تئوری گوی غلتان)

ردیف	استاندارد	صاعقه‌گیر میله ساده یا قفس فارادی	صاعقه‌گیر یونیزه کننده
1	IEC 62305 - IEC 61024	√	X
2	NFPA 780	√	X
3	BS 6651	√	X
4	VDE 0185	√	X
5	NFC 17-100	√	X
6	NFC 17-102	X	√
7	NP 4426	X	√
8	UNE 21-186	X	√
9	نشریه 110	√	X
10	استاندارد ایران (ISRI)	X	√

اولین قدم در موضوع حفاظت در مقابل برخورد مستقیم صاعقه ضرورت سنجی نیاز به نصب صاعقه گیر می باشد. شمه ای از نحوه این ضرورت سنجی بر اساس استاندارد NFC 17-102 در ادامه آمده است

محاسبه ضرورت نیاز به صاعقه گیر برای یک پروژه بر اساس استاندارد NF C 17-102

$A_e =$	$LW + 6H(L + W) + 9H^2$ (for a rectangular volume)		
$N_d =$	$N_d = N_g \max \times A_e \times C_1 \times 10^{-6}$		
$N_c =$	$\frac{5.5 \times 10}{C_2 \times C_3 \times C_4 \times C_5}$		
مقایسه	if $N_d \leq N_c$ نصب صاعقه گیر اختیاری است		if $N_d > N_c$ نصب صاعقه گیر نیاز است
کلاس حفاظت بر اساس محدوده E در صورت نیاز به نصب صاعقه گیر	کلاس حفاظت	قطر کره غلتان D (m)	محدوده E
	I	20	$0.98 < E$
	II	30	$0.95 < E \leq 0.98$
	III	45	$0.80 < E \leq 0.95$
	IV	60	$0 < E \leq 0.80$
	$E = 1 - N_c/N_d$		

محل قرارگیری ساختمان		C1	ضرایب المان‌های ساختمان			C2
ساختمان در مجاورت با درختان و ساختمان‌های هم ارتفاع	0.25	سقف ساختمان	فلزی	ترکیبی	آتش گیر	
ساختمان مورد نظر از همسایگان خود بلندتر است	0.5	فلزی	0.5	1	2	
ساختمان کاملا تنها است؛ بدون ساختمانی در شعاع 3 برابری ارتفاع خود	1	ترکیبی	1	1	2.5	
ساختمان تک و تنها بروی بلندی یک تپه و یا ارتفاعات	2	آتش گیر	2	2.5	3	

محتویات ساختمان	C3
بدون ارزش / غیر آتش گیر	0.5
با ارزش استاندارد / میزان آتش گیری عادی	1
با ارزش بالا / بسیار مستعد آتش گرفتن	2
ارزش استثنایی و غیرقابل جبران / بسیار آتش گیر (مواد منفجره)	3

پی آمد برخورد صاعقه		C5	درصد جمعیت ساختمان		C4
خدمات رسانی بی‌وقفه نیاز نیست؛ و هیچ عواقبی برای محیط ندارد	1	تقریبا خالی از جمعیت	0.5		
خدمات رسانی مداوم نیاز است؛ ولی خطری برای محیط ندارد	5	با مقدار جمعیت نرمال	1		
علاوه بر نیاز به خدمات رسانی بی‌وقفه؛ برای محیط هم عواقب دارد	10	تخلیه‌ی بسیار سخت / خطر وحشتزدگی	3		

در رابطه با انتخاب صاعقه گیر طراحان می توانند از روش های زیر استفاده نمایند . نکته قابل تامل انتخاب یک استاندارد و اجرای مفاد آن بدون اعمال سلیقه ها می باشد. استاندارد های مربوط به هر روش اصولاً وارد جزئیات شده و از انتخاب جنس مواد ، سطح مقطع ها ، اجزای مورد نیاز ، جزئیات نصب و نگهداری دستورالعمل های مدونی ارائه می دهند.

روش های حفاظت در مقابل برخورد مستقیم صاعقه :

۱ - صاعقه گیر میله ساده

الف- بر اساس تئوری زاویه

ب - بر اساس تئوری گوی غلتان

۲ - صاعقه گیر قفس فارادی

۳ - صاعقه گیر یونیزه کننده

چکیده ای از اصول و نحوه محاسبه شعاع حفاظتی این صاعقه گیر ها تقدیم می گردد.

صاعقه گیر میله ساده:

با استفاده از یک یا چند میله صاعقه گیر ساده می توان چتر حفاظتی مورد نیاز را تامین نمود. برای محاسبه شعاع حفاظتی یک میله ساده از دو تئوری زیر می توان استفاده نمود . این روش برای حفاظت سطح مقطع های کوچک مناسب بوده و هزینه های طراحی ، مصالح ، اجرا و نگهداری آن اقتصادی است.

الف - تئوری زاویه

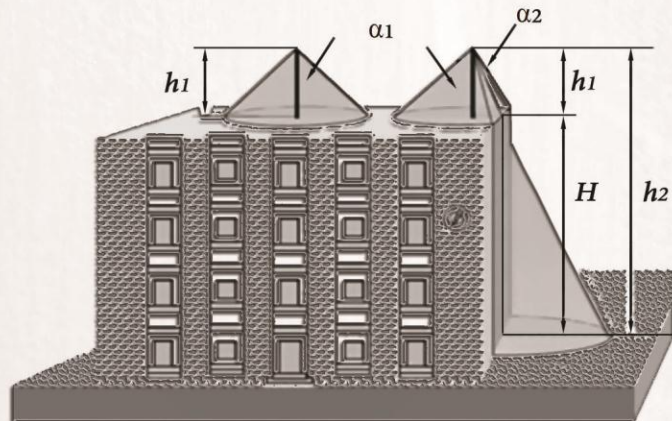
بر اساس فرمول زیر و زاویه حفاظت که بر اساس کلاس حفاظت تعیین می گردد محدوده حفاظت مشخص می گردد. بطور مثال یک میله یا سازه 60 متری در کلاس چهار حفاظت با زاویه 25 درجه چتر حفاظتی را تامین می نماید.

$$R_p = h \times \tan \alpha$$

h : ارتفاع میله

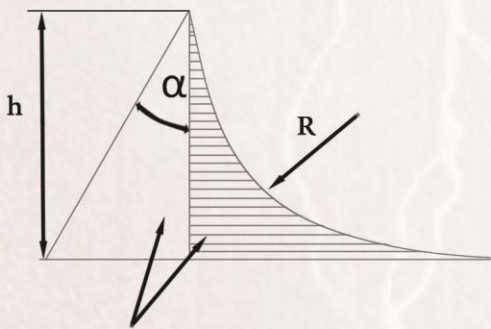
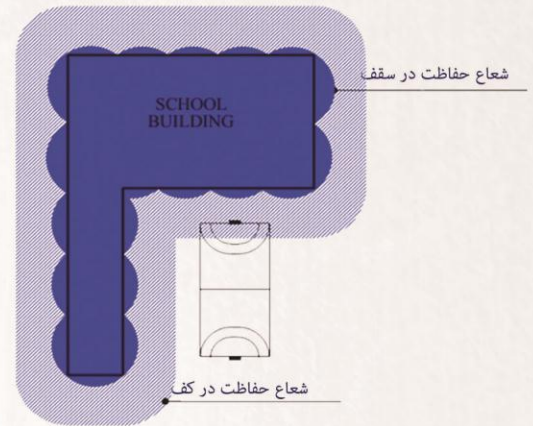
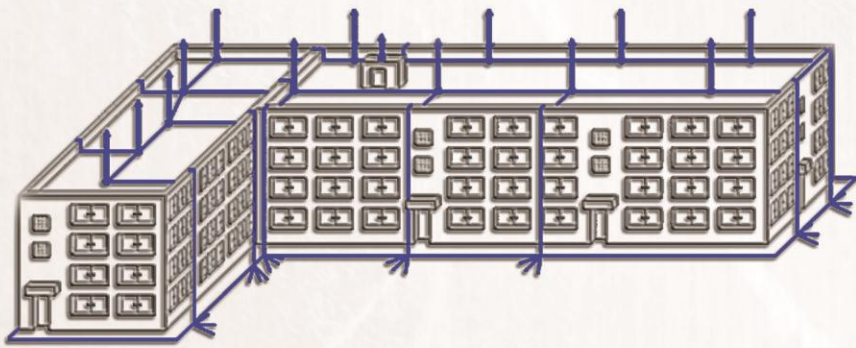
α : کلاس حفاظت

R_p : شعاع حفاظت

زاویه حفاظت (درجه) کلاس حفاظت	Protection efficiency	ارتفاع میله یا ساختمان (متر)			
		20	30	45	60
I	0.98	25°			
II	0.95	35°	25°		
III	0.9	45°	35°	25°	
IV	0.8	55°	45°	35°	25°

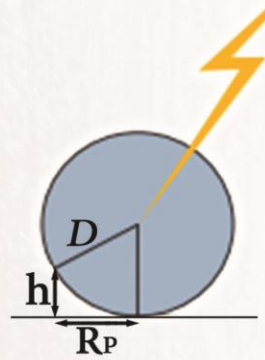
در سطوح بزرگ می‌توان از چند میله کوچک که در کنار هم نصب شده چتر حفاظتی مورد نظر را تامین نمود.

مقایسه محدوده حفاظت تئوری های زاویه وگویی غلتان

ب- تئوری گوی غلتان برای میله ساده

محدوده حفاظت یک میله ساده با استفاده تئوری گوی غلتان با استفاده از فرمول زیر محاسبه می‌گردد.

h : ارتفاع میله
D : کلاس حفاظت
Rp : شعاع حفاظت

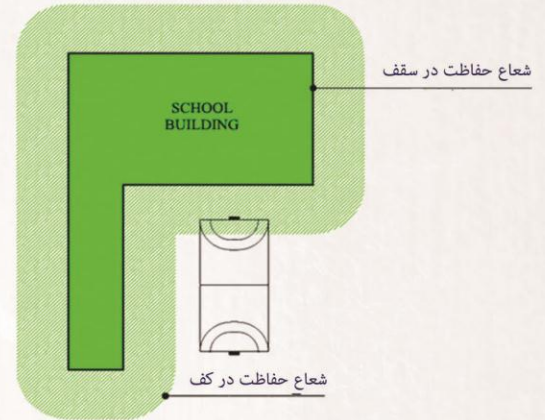
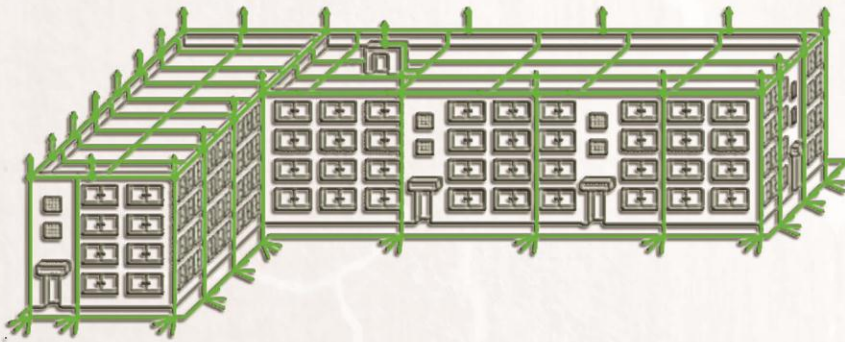
$$R_p = \sqrt{h(2D-h)}$$

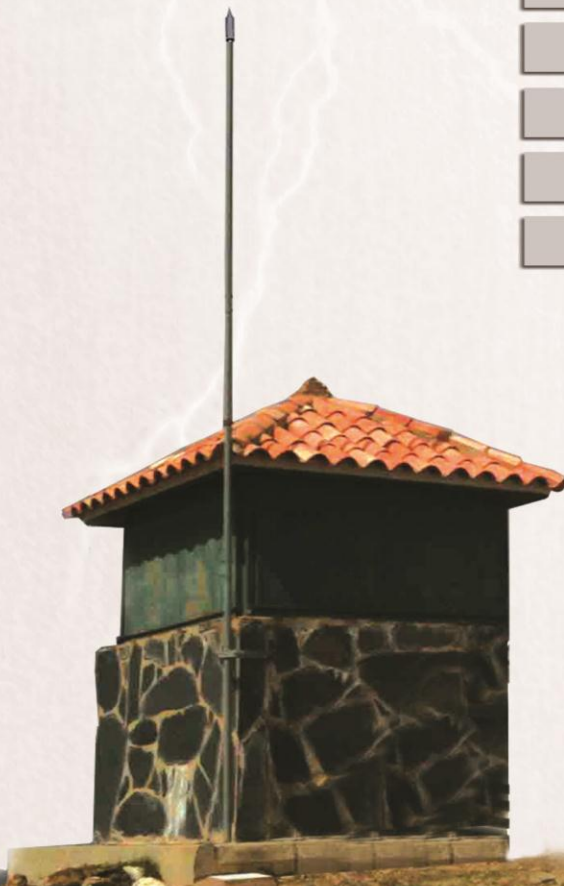
Protection level	Protection efficiency	D(قطر کره مرتبط)
I	0.98	25m
II	0.95	30m
III	0.9	45m
IV	0.8	60m

۲ - صاعقه گیر قفس فارادی:

بر اساس دستورالعمل‌های صاعقه‌گیرهای قفس فارادی با مش‌بندی سطح بام و نصب هادی‌های میانی نزولی بسته به کلاس حفاظت و استفاده از میله‌های کوچک صاعقه‌گیر در زوایا و کنج‌های تیز چتر حفاظتی مورد نیاز تامین می‌گردد. این روش برای حفاظت سطح مقطع‌های کوچک و متوسط مناسب بوده و هزینه‌های طراحی، مصالح، اجرا و نگهداری آن، اقتصادی است برای ساختمان‌هایی با سطح مقطع بزرگ و معماری پیچیده، مشکلات فراوانی دارد.

Protection level	Protection efficiency	Mesh method (m)
I	0.98	5X5
II	0.95	10X10
III	0.9	15X15
IV	0.8	20X20

۳ - صاعقه گیر یونیزه کننده (بر اساس تئوری گوی غلتان)

این صاعقه گیرها با یونیزاسیون هوای اطراف خود نقطه‌ی دریافت صاعقه را به اندازه ΔL از سازه دور و با ایجاد یک محدوده مجازی براساس تئوری گوی غلتان مانع برخورد صاعقه به سازه شده و بر اساس فرمول زیر چتر حفاظتی بزرگتری را تامین می نماید. این صاعقه گیرها با یک یا دو هادی میانی بسته به ابعاد محل نصب به سیستم زمین متصل می‌گردد. این روش برای حفاظت سطح مقطع های بزرگ مناسب بوده و هزینه های طراحی ، مصالح ، اجرا و نگهداری آن اقتصادی است. بر اساس استاندارد NFC 17-102 بر پایه‌ی تئوری گوی غلتان؛ محاسبه‌ی شعاع حفاظتی برای پایه 5 متر و بالاتر از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$R_p = \sqrt{[h(2D-h) + \Delta L(2D + \Delta L)]}$$

در این فرمول تعاریف پارامترها بصورت زیر است:

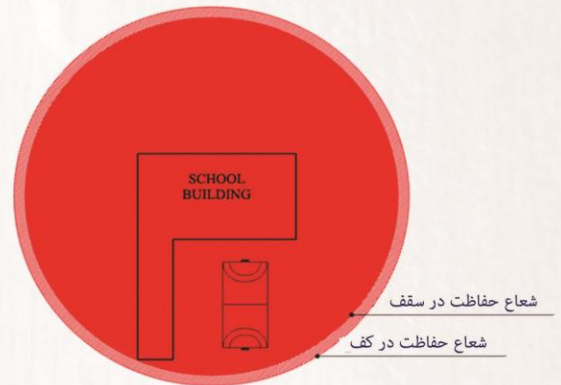
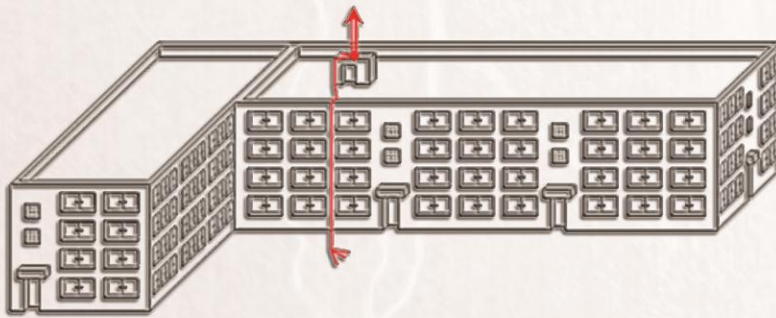
ارتفاع نوك صاعقه گیر تا تراز سطح مورد حفاظت = h (m)

شعاع گوی غلتان که براساس کلاس حفاظت مطابق جدول زیر انتخاب می شود = D (m)

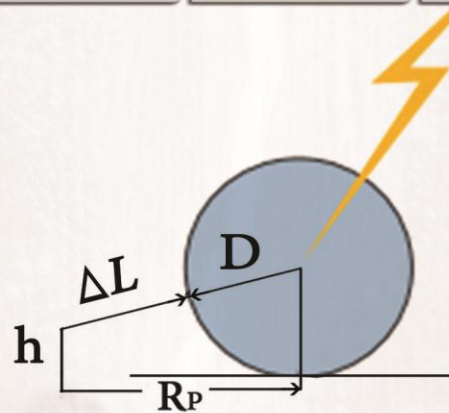
مسافتی که صاعقه گیر یونیزه کننده به استقبال دریافت پیکان حمله از طرف ابر می رود. = ΔL (m)

اختلاف زمانی که صاعقه گیر یونیزه کننده زودتر از يك میله ساده ،صاعقه را دریافت می کند = ΔT (μs)

سرعت پیکان حمله = V (m/ μs)

Protection level	Protection efficiency	قطر کره مرتبط (D)
I	0.98	25m
II	0.95	30m
III	0.9	45m
IV	0.8	60m

$$R_p = \sqrt{[h(2D-h) + \Delta L(2D + \Delta L)]}$$

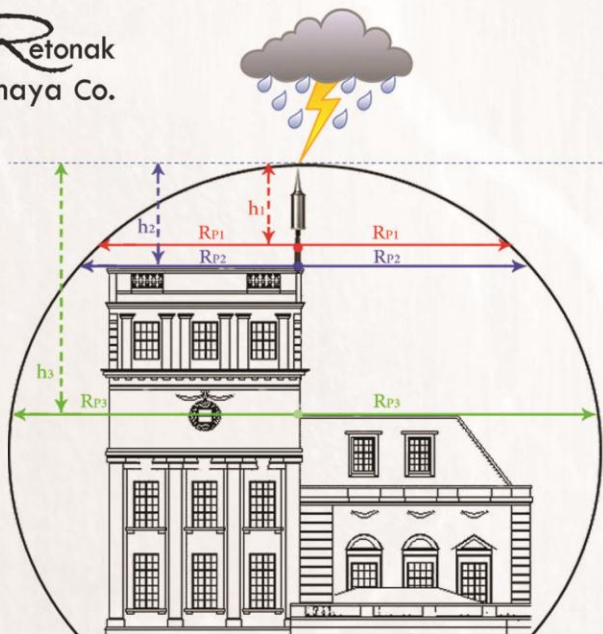
صاعقه گیر های یونیزه کننده (Sigma)

شرکت AIDITEC SYSTEMS اسپانیا تولید کننده صاعقه گیر های یونیزه کننده ..
موسوم به Sigma می باشد که دستورالعملهای محاسبه شعاع آن را بر اساس
استانداردهای UNE 21186 , NFC 17-102 and NP 4426 می باشد.

صاعقه گیر های یونیزه کننده Sigma دارای گواهی از آزمایشگاه های صنایع انرژی
ایران مبنی بر انطباق با استاندارد NFC17-102 و گواهی تست زیر:

Tests performed by Energy Technological Institute ITE
Network of Technological Institutes of the Valencian
Reports IE-ITE-110471-2/M1 and IE-ITE 131072-3

این کمپانی ۵ مدل صاعقه گیر یونیزه کننده Sigma با ΔT های مختلف تولید می کند

جدول شعاع حفاظت (متر)		Model				
کلاس حفاظت	h (m)	Sigma R-25 $\Delta T = 25 \mu s$	Sigma R-40 $\Delta T = 35 \mu s$	Sigma R-55 $\Delta T = 45 \mu s$	Sigma R-65 $\Delta T = 55 \mu s$	Sigma R-75 $\Delta T = 60 \mu s$
Level 4 %80 protection efficacy D=60 meter	2	26	30	34	38	44
	3	39	45	51	57	64
	4	52	61	69	77	85
	5	65	75	85	95	107
	10	65	77	87	97	109
	15	67	79	88	99	111
	20	68	80	90	101	113
Level 3 %90 protection efficacy D=45 meter	2	22	26	30	34	39
	3	33	39	45	51	58
	4	44	53	61	69	78
	5	54	65	75	84	97
	10	56	67	77	87	99
	15	57	68	78	88	101
	20	58	69	79	89	102
Level 2 %95 protection efficacy D=30 meter	2	20	22	26	30	34
	3	30	33	39	45	52
	4	40	45	53	61	68
	5	49	55	65	75	86
	10	51	57	67	76	88
	15	52	58	68	78	89
	20	53	59	69	78	89
Level 1 %98 protection efficacy D=20 meter	2	16	20	22	26	32
	3	24	30	33	38	47
	4	32	40	45	54	63
	5	39	49	55	65	79
	10	41	51	56	66	80
	15	42	52	57	67	80
	20	42	53	58	68	80
مدل صاعقه گیر	ΔT	جنس پدنه	ابعاد	بسته بندی		
Sigma R-25	25 μs	استنلس استیل	$\varnothing 60 \times 370 \text{ mm}$			
Sigma R-40	35 μs					
Sigma R-55	45 μs					
Sigma R-65	55 μs					
Sigma R-75	60 μs					

صندوق پستی: ۵۷۵۸-۱۵۸۷۵

آدرس: تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از خیابان شهید بهشتی، پلاک ۲۰۹۳، واحد یک

تلفن همراه: ۰۹۱۲ ۳۵۷ ۰۳۷۲ - ۸۸۱۰۴۲۲۵ - ۸۸۱۰۴۲۲۳

تلفن: ۸۸۱۰۴۲۱۵ - ۸۸۱۰۴۲۱۴ - ۸۸۱۰۴۲۲۳